

Pfv.IV.21.779/2015/4.szám

A Kúria a dr. Petrik Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bodolai László ügyvéd által képviselt alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt a Fővárosi Törvényszék előtt 35.P.23.493/2014. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.007/2015/2. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 12. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet részben, a le nem rótt eljárási illetékek viselésére is kiterjedően hatályon kívül helyezi és az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva megállapítja, hogy az alperes az .. 2014. április 28-án közzétett „...” című sajtóközlemény azon állításával, hogy „Tényleg .. volt a hivatalos kapcsolat” - a pécsi egyetem párttitkár-helyetteseként besúgó, a pártállami állambiztonság hivatalos kapcsolata volt a 80-as évek diákmozgalma a ..-csoport felszámolása ügyében”, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő jogát.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül az .. internetes újságban tegye közzé a Kúria ítéletének rendelkező részét, továbbá ugyanezen idő alatt fizessen meg a felperesnek 800.000 (nyolcszázezer) forintot és ennek 2014. április 28-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamatát.

A Kúria az alperest a további jogsértéstől eltiltja.

Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon

belül 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 960.000 (kilencszázhatvanezer) forint kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből 768.000 (hétsszázhatvannyolcezer) forintot a felperes, 192.000 (százkilencvenkétezer) forintot az alperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás értelmében az évek óta és a jelenleg is alkotmánybíró felperes, valamint .. történész között polgári per volt folyamatban. A perben felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy .. megsértette a felperes személyhez fűződő jogát és kártérítés megfizetésére kötelezte azon per alpereseként. .. és pertársa az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 34. cikke alapján kérelmet terjesztett elő az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt Magyarország ellen. Az eljárásban az EJEB 2013. november 5-én ítéletet hozott, amelyben megállapította, hogy .. tekintetében megsértették az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkét.

Ezen ítélet megjelenését követően az alperes által szerkesztett .. internetes újságban 2013. december 3-án cikk jelent meg „... pert nyert Strasbourgban” címmel. A cikk a következőket tartalmazta: „Ma kihirdetett ítéletében .. történésznek és az írását közlő .. kiadójának adott igazat a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB). A testülethez .. és az .. fordult, mivel 2010-ben a Legfelsőbb Bíróságon is elvesztették azt a kártérítési pert, amit .. alkotmánybíró indított ellenük. Cikkében .. arról írt, hogy a pártállam idején .. a .. egyetemen az állambiztonságnak dolgozott. Kutatásai alapján azt állította, hogy a jelenlegi alkotmánybíró a 80-as évek elején a .. egyetem párttitkár-helyetteseként besúgó, a pártállami állambiztonság „hivatalos kapcsolata” volt a 80-as évek diákmozgalma, a ..-csoport felszámolásának ügyében. .. több pert is indított a cikk miatt. A rágalmozás, becsületsértés miatti magánvádas büntetőpert jogerősen elveszítette, ám a kártérítési pert megnyerte: ..t és a kiadót 3.000.000 forintos kártérítés megfizetésére kötelezték. .. fizettek, de Strasbourgától kértek jogorvoslatot. .. az LB ítéletét értékelve az ..nek akkor úgy nyilatkozott, hogy egyre kevesebben fognak merni a jelen kortörténet rázószabb részeivel foglalkozni, mert nem tudják viselni ennek anyagi kockázatait és ha nem hinne Strasbourgban és az igazában, fel kéne hagynia a szakmájával. ..ról pedig ezt mondta: „Őt nem kellett beszervezni, megzsarolni: ami rosszabb, ő önként, kényszer nélkül, a besúgóknál sokkal magasabb pozícióban döntött

emberi sorsokról. Sem , sem a bíróság nem vitatta, hogy leszedetett .. plakátokat, vagy felszólalt a .. jelölt ellen, akit KISZ-titkárnak akartak választani. Az volt a feladata, hogy a hallgatói információs csatornákat ellenőrizze és pártvonalon hangulatjelentéseket írogasson." Az EJEB úgy ítélte meg, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítélete megsértette az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10., a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló cikkét: ..nak történészként joga volt a kutatásokkal megalapozott szakmai vélemények közléséhez. A bíróság a korábbi perköltségek és a kártérítési összegek és azok kamatai fejében járó vagyoni kár megtérítése mellett a felperesek nem vagyoni kárának megtérítésére kötelezte a Magyar Államot. .. az ..nek megnyugtatónak nevezte a strasbourgi döntést, és mint mondta, kíváncsian várja, hogy .. milyen etikai következtetéseket von le az ügyből. .. kedd este közleményt adott ki, egyben reagált is az ítéletre: „Az ügyből azt a következtetést vonom le, mint amit az Emberi Jogok Európai Bírósága: .. kifejezései „túlmentek a zsurnalizmus, a tudományos kutatás és közéleti vita határain". Az etikai következtetést ..nak, mint tudományos kutatónak kell levonnia, mert az ügynökvád Strasbourghban is jogerősen megbukott!"

Az alperes által működtetett .. internetes oldalon 2014. április 28-án jelent meg újabb közlemény „... visszautalta a magánadományokat" címmel. Ez a cikk a következőket tartalmazta: „... visszautalta támogatóinak a pénzt, amivel kisegítették, miután hárommillió kártérítést kellett fizetnie .. alkotmánybírónak. .. írta meg ..ról, hogy párttitkár-helyettesként tevékenysége gyakorlatilag kimerítette az ügynöki munka fogalmát (hivatalosan nem volt ügynök, de, amit tett, megfeleltethető az állambiztonság operatív intézkedési tervének). Ezért itthon jogerősen kártérítés megfizetésére kötelezték, de decemberben a strasbourgi bíróság neki adott igazat. Azért most utalja vissza a pénzt, mert hétfő reggel érkezett meg számlájára a pénz, amit végül az Emberi Jogok Európai Bírósága ítelt meg neki. „Mindenkinek hálásan köszönöm, hogy segített, ez nekem és másoknak is visszaadta hitét a civil társadalom önszerveződésének erejében! Aki borban kérte, az vegye fel a kapcsolatot, mert nekik nem utaltam". -írta. Nem volt jogkövető (alcím). A történész az ..nek elmondta, az összeg 70 %-át ítélte meg neki a strasbourgi bíróság, mivel 70 %-ban mondták ki pernyertesnek. Az indokolás szerint azért, mert miután jogerősen elítélték Magyarországon, nem volt jogkövető magatartás a részéről, hogy az ítélettel eltérő véleményét nyilvánosan hangoztatta - még akkor is, ha végül Strasbourghban neki adtak igazat. .. szerint érthetetlen, hogy .. ezek után újra perrel fenyegette nyilvánosság előtt, bár hivatalos értesítést erről azóta sem kapott. .. ezért a 3.000 forint feletti támogatások 70 %-át utalja vissza."

A cikk ezután arról ír, hogy 2013 decemberében .. történésznek és az .. kiadójának adott igazat a strasbourgi Emberi Jogok Európai

Bírósága. A cikkben ezután külön alcímként szerepelt a következő: „Tényleg .. volt a hivatalos kapcsolat.” Az újabb cikk a korábbi ..-írás tartalmát úgy ismerteti, hogy ott a történész arról írt, hogy a pártállam idején .. a .. egyetemen az állambiztonságnak dolgozott. Kutatásai alapján azt állította, hogy a jelenlegi alkotmánybíró a 80-as évek elején a .. egyetem párttitkár-helyetteseként besúgó, a pártállami állambiztonság „hivatalos kapcsolata” volt a 80-as évek diákmozgalma, a ..-csoport felszámolásának ügyében. .. több pert is indított a beszámoló szerint, a büntetőpert jogerősen elvesztette, de a kártérítési pert megnyerte, miután .. a kiadott 3.000.000 forint kártérítés megfizetésére kötelezték. A cikk azzal zárult, hogy .. fizettek, de Strasbourgba mentek jogorvoslatért. Az EJEB úgy ítélte meg, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítélete megsértette az európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikkét. Az ítéletet a cikk utolsó mondata úgy summázta, hogy „... történészként joga volt a kutatásokkal megalapozott szakmai vélemények közléséhez.”

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnevét, ezért kérte kötelezni az alperest 4.000.000 forint sérelemdíj és járulékai megfizetésére, továbbá nyilvános bocsánatkérés keretében közlemény közzétételére kötelezni. A felperes álláspontja szerint az alperes az EJEB ítéletét abban a hamis színben tüntette fel, mintha az azt állapította volna meg, hogy a felperes személyét érintő, .. által tett kijelentések megalapozott szakmai kutatáson alapultak volna. A felperes szerint azonban .. ezen állításait bizonyítani nem tudták és ezt a strasbourgi bíróság is megállapította ítéletének indokolásában.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a valóságnak megfelelően számolt be egy nyilvános tudományos vitáról, illetve az EJEB konkrét ügyben hozott határozatáról.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 75.000 forint perköltséget, továbbá a le nem rótt kereseti illetéket az államnak térítse meg. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása kifejtette, hogy a felperes által sérelmesnek talált közlések egy sajtótermékben jelentek meg, amely beszámolt az .. és a felperes közötti, a felperes korábbi tevékenységének megítélése kapcsán közérdeklődésre számot tartó vitáról, annak jogi megítéléséről, amelyről egyébként korábban is tudósított. Az EJEB ítélete ennek a vitának a folytatása akkor is, ha a strasbourgi eljárásban maga a felperes nem is vett részt. Az elsőfokú ítélet szerint a cikkek .. azon álláspontját ismételték meg, amelyek kapcsán az EJEB megállapította, hogy azok véleménynyilvánításnak minősülnek. Az elsőfokú bíróság szerint ezek olyan véleménynyilvánítások, amelyek ..ól kerültek átvételre. Kiemelte az elsőfokú ítélet azt, hogy az

alperes a strasbourgi bíróság által is jogsértőnek talált ...féle tényállításokat nem közölte. Az alperes cikkei azt tartalmazták, hogy az idézett véleménynyilvánítások kapcsán az EJEB azt állapította meg, hogy ...nak történészként joga volt a kutatásokkal megalapozott szakmai vélemények közléséhez. Ez a közlés az elsőfokú bíróság szerint tényszerűen történt, ezért nem lehet szó való tények hamis színben való feltüntetéséről. Utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy az EJEB eljárására irányuló kérelemben megjelölt jogsértés alapját a Legfelsőbb Bíróság korábbi ítélete képezte, így ezen megfogalmazással sem sérthette meg az alperes a felperes jóhírnevét.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság elutasító ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 50.000 forint + áfa összegű fellebbezési eljárási költséget, továbbá az államnak térítsen meg 320.000 forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

A jogerős ítélet indokolása megállapította, hogy a két cikket részben eltérő szabályok szerint kell megítélni, tekintettel arra, hogy a 2013-ban keletkezett cikk a régi Ptk. hatálya alatt, a 2014 tavaszi cikk pedig az új Ptk. hatálya alatt született. Rögzítette: a két cikk a felperes és ... történész közötti jogvitáról az ügyben született EJEB ítéletről tudósított és a felperes véleményét is közölte az ügyről, valamint az EJEB ítéletéről. Kiemelte, hogy a PK 14. számú állásfoglalás II. pontjára foglaltakra figyelemmel a sajtó felelőssége az adott eljárás pillanatnyi állásáról való tényszerű tájékoztatás. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a cikkek ezen követelményeknek eleget tettek. A cikkek tartalma nem volt megtévesztő. A jogerős ítélet csak annyiban találta helytállónak a felperes fellebbezési érvelését, hogy az EJEB kérdéses ítélete valóban tartalmazott olyan megállapításokat, mely szerint ... nem tudta bizonyítani, hogy a felperes rendszeres kapcsolatban állt az állambiztonsággal, gyakran elébe ment a szervezet elvárásainak, és túlteljesítette annak elvárásait. Azt is helytállónan idézte az EJEB ítéletéből a felperes a másodfokú bíróság szerint, hogy a bíróság megjegyezte, hogy ezek a közlések túllépik az újságírás, a tudományosság és a nyilvános vita határát. Mindezek kapcsán azonban kifejtette a jogerős ítélet azt, hogy a sérelmesnek talált kitételeket a perbeli cikkek nem ismételték meg, nem írták le azt, hogy a felperes rendszeres kapcsolatban állt az állambiztonsággal, gyakran elébe ment a szervezet elvárásainak és túlteljesítette annak elvárásait.

A jogerős ítélet hivatkozott az EJEB ítéletének 57. pontjára, mely végül is a Legfelsőbb Bíróság ítélete elmarasztalásának alapját képezte, vagyis arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság a felperes személyiségi jogaira gyakorolt hatást nem a sajtó szerepének fényében értékelte és nem alkalmazta a „leggondosabb vizsgálat”

standardját. A jogerős ítélet idézte az EJEB ítéletének 58. pontját is, amely nem értett egyet a Legfelsőbb Bíróság érvelésével, figyelemmel a cikk alapvető tézisére, vagyis arra, hogy a jelentéseket írogató „hivatalos kapcsolatok” ténylegesen hozzájárultak az állambiztonság munkájához. Ezen együttműködés során még a „hivatalos kapcsolatok” is rendelkeztek bizonyos mértékű szabadsággal. A jogerős ítélet részletesen idézte az EJEB ítéletének 60., 62. és 63. pontját, amelyekben a strasbourgi bíróság foglalkozott azzal, hogy a kommunista rendszerrel kapcsolatosan számos kérdés tekintetében jelenleg is vita zajlik a történészek között a nyilvánosságban és a magyar parlamentben is, így ezek a kérdések a jelenlegi magyar társadalomban közérdekű kérdéseknek minősülnek. Az EJEB rögzítette azt, hogy a történelmi igazság keresése a véleménynyilvánítási szabadság integráns része, az EJEB összességében arra a megállapításra jutott, hogy funkciójára figyelemmel az ..-féle publikáció megérdemli a politikai diskurzusok és a sajtó számára biztosított magas szintű védelmet és ezek a megfontolások hiányoztak a Legfelsőbb Bíróság EJEB előtt támadott ítéletéből.

Mindezen indokolás figyelembevételével a jogerős ítélet arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli cikkek alapvetően tényszerűen számolnak be a strasbourgi bíróság ítéletéről, annak tartalmát hűen adták vissza. A jogerős ítélet szerint az alperesi cikk nem állította, hogy a felperes ténylegesen ügynök lett volna, de azt alappal állította, hogy a felperes besúgó volt. Az EJEB ugyanis ítéletében rámutatott arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság nem tartotta relevánsnak, hogy .. jelezte, milyen értelemben használja a besúgás kifejezést. („A magyarországi ügynökbetrányok elfedik azt a tényt, hogy a rendszerben a legtöbb besúgás nem az ügynökök, hanem az alkalmi, a társadalmi és a hivatalos kapcsolatok részéről érkezett“.)

A jogerős ítélet indokolása szerint a perbeli cikkek megalapozottan emelték ki az EJEB ítéletének azon következtetését, hogy „..nak történészként joga volt a kutatásokkal megalapozott szakmai véleménye közléséhez“.

A jogerős ítélet kifejtette azt is, hogy a felperes által a másodfokú eljárásban csatolt nyelvészeti szakvéleményt jogszabályi tilalomra figyelemmel bizonyítékként nem vehette figyelembe, egyébként a felperes által a fellebbezési eljárásban csatolt levéltári dokumentumokat sem, hiszen ezeket a felperes az elsőfokú eljárásban is csatolhatta volna, illetőleg a csatolt dokumentumok az elsőfokú eljárásban hozott ítélet meghozatalát megelőzően keletkeztek.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet megváltoztatását és a

keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát, továbbá az alperes perköltség megfizetésére kötelezését. A felülvizsgálati kérelem álláspontja szerint az eljárás bíróságok tévesen értelmezik az EJEB ítéletét, figyelemmel annak 52. és 53. pontjára, mert a felperes szerint a Legfelsőbb Bírósággal összhangban az EJEB is azt állapította meg, hogy a „besúgó”, valamint a „hivatalos kapcsolat” fogalmak valótlan és sértő tényállítások, ezek valóságát .. nem tudta bizonyítani, viszont a cikkek úgy tüntették fel, mintha ezek kutatásokkal megalapozott tudományos véleményt jelentettek volna. Egyszer pedig az EJEB bizonyos megállapításokat spekulációnak minősít, akkor azt nem lehet „megalapozott szakmai véleménynek” tekinteni. A felülvizsgálati kérelem szerint téves az a kiindulópont is, hogy a strasbourgi ítélet a magyarországi jogerősen befejeződött eljárás folytatása lenne, hiszen nem azonos felek között, nem azonos kérdésekről folyt az eljárás. A felülvizsgálati kérelem szerint a Legfelsőbb Bíróság érdemi döntését az EJEB érdemben nem vitatta. A bíróság eljárása nem minősül a magyarországi eljárás tekintetében jogorvoslatnak. A felperes szerint a cikk olyan hamis látszatot kelt, mintha a strasbourgi bíróság ugyanazt a kérelmet bírálta volna el, amelyről a Legfelsőbb Bíróság már jogerősen döntött. A felperes előadta: a téves értelmezések miatt magyarázkodni kényszerült, mert a cikk azt a hamis látszatot keltette, hogy a Magyarországon jogerősen lezárult ügy „fordult volna meg” Strasbourghban és ezáltal a peres folyamat vége az lett volna, hogy ő a pert elvesztette. A felülvizsgálati kérelem többszörösen hangsúlyozta azt, hogy az EJEB nem jogorvoslati fórum, illetve hogy a „Tényleg .. volt a hivatalos kapcsolat” alcímű állítás nem következik az EJEB ítéletéből. A felülvizsgálati kérelem szerint eljárási hibát vétett a másodfokú bíróság, amikor nem vizsgálta meg a fellebbezési eljárásban csatolt bizonyítékokat. A felperes előadta, hogy ezeket azért nem terjesztette elő az elsőfokú eljárás során, mert „nem számíthatott az elsőfokú bíróság téves jogértelmezésére”, arra, hogy az elsőfokú bíróság törvényt sértő döntést hoz. Előadta, hogy alappal számíthatott arra, hogy az elsőfokú bíróság „ítélt dolgot” nem ír felül. Összességében előadta, hogy a perbeli cikkek valótlanul állították, hogy az EJEB megállapította volna, hogy ténylegesen ő volt a „hivatalos kapcsolat”, valótlanul híresztelték az .. által vele szemben megfogalmazott vádak, illetve az EJEB ítéletének valós tényét abban a hamis színben tüntették fel, hogy a strasbourgi bíróság a Legfelsőbb Bíróság ítéletét felülbírálván a jogvitában ..nak adott volna igazat vele szemben. A felperes szerint a jogerős ítélet megalapozatlan, okszerűtlen következtetéseket tartalmaz, illetve önmagában is ellentmondásos.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján, továbbá perköltség iránti igényt is előterjesztett.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.

A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok azt, hogy a jogszabályváltozásra figyelemmel eltérő szabályok szerint kell vizsgálni a két cikket, hiszen a 2013-as cikk megjelenésekor az 1959. évi IV. törvény (régí Ptk.) volt hatályban, míg a 2014. áprilisi cikk megjelenésekor már a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) volt a hatályos jogszabály.

Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges tájékoztatás feltételeit. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. A régi Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Ezen jogok a törvény védelme alatt állnak. A 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A jóhírnév sérelmét jelenti különösen a (2) bekezdés szerint, ha valaki másról azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel. Az új Ptk. 2:42. § (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok a törvény védelme alatt állnak. A 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyére vonatkozó és az e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A megjelölt rendelkezésekből kitűnik, hogy az alapvető szabályok nem változtak, a jóhírnév megsértése akkor állapítható meg, ha valakiről valótlan és egyben sértő tényeket állítanak, híresztelnek vagy való tényeket hamis színben tüntetnek fel.

Az állandó bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben következetesen alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság által eredetileg a sajtó-helyreigazítási eljárásokra nézve kidolgozott kollégiumi állásfoglalásokban rögzített vizsgálati szempontokat. A PK 12. számú állásfoglalásának II. pontja értelmében a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket,

kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. A sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában ugyancsak nem lehet jogsértés megállapításának alapja.

Mindez azt is jelenti, hogy a bíróságnak a vizsgálata során nem az egyén szubjektív sértettség-érzéséből kell kiindulnia, hanem egyfajta külső objektív szemléletet kell alkalmaznia. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá az a körülmény sem, hogy a felperes alkotmánybíróként egyértelműen politikai közszereplőnek minősül. A következetes bírói gyakorlat értelmében az átlagosnál jobban kell túrnie a személyét érintő kritikai észrevételeket.

A Legfelsőbb Bíróság PK 14. számú állásfoglalása nyomán kialakult bírói gyakorlat értelmében a sajtószerző a valóságnak megfelelően beszámolhat bármely hatósági vagy bírósági eljárás aktuális állásáról. A tudósításnak összhangban kell lennie az adott eljárás aktuális állásával, nem fejezhet ki előzetes ítéletmondást és nem sértheti az ártatlanság vélelmének alkotmányos alapelvét. Ez az alapelv kiterjed az Emberi Jogok Európai Bíróságának határozataira is.

A felperes álláspontja szerint a perbeli sajtóközlemények a strasbourgi ítélet valós tényét egyértelműen hamis színben tüntetik fel, tévesen azt a látszatot keltik, hogy a strasbourgi ítélet a Magyarországon jogerősen befejezett eljárás folytatásának minősül. Az Emberi Jogok Európai Bírósága, mintegy jogorvoslati fórum tűnik fel a tudósításokban, a cikkekben, amely mintegy megváltoztatva a Legfelsőbb Bíróság ítéletét, az ügy érdekében ..nak adott volna igazat a felperessel szemben. Az alperes szerint a cikkek a valóságnak megfelelően mutatták be az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletét, megfelelően kiemelve annak lényegi megállapításait.

A Kúria ezzel kapcsolatban általánosságban rögzíti azt, hogy formailag a strasbourgi döntés nem minősül jogorvoslati döntésnek. A Legfelsőbb Bíróság döntését a strasbourgi ítélet nem írta felül, ugyanakkor köznap értelemben nem lehet attól eltekinteni, hogy a strasbourgi bíróság .., illetve az .. kérelme nyomán érdemben valóban a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban hozott döntésével foglalkozott, azt ítélte meg az Emberi Jogok Európai Egyezménye 10. cikke vonatkozásában.

Mindezekre figyelemmel a Kúriának mindkét cikk vonatkozásában azt kellett vizsgálnia, hogy azok mennyiben helytállóan adták vissza a strasbourgi bíróság döntésének lényegét.

A Kúria szerint a 2013. decemberi cikk („... pert nyert Strasbourgban”) összefüggéseit tekintve alapvetően helytállóan interpretálja a strasbourgi ítélet lényegi tartalmát. A Kúria szerint a felperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a „vádak” megismétlése valótlan híresztelésnek minősül, hiszen a tudósításnak szükségszerű része az, hogy abban ismertessék az adott eljárás tárgyát. A cikk röviden foglalja össze az EJEB döntésének lényegét oly módon, hogy úgy ítélte meg az ügyet, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítélete megsértette az Európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikkét, illetve a döntés esszenciájaként azt közölte, hogy „...nak történészként joga volt a kutatásokkal megalapozott szakmai véleménye közléséhez”. Ez a cikk azt is közölte, hogy a strasbourgi bíróság a korábbi perköltségek és a kártérítési összegek és azok kamatai fejében járó vagyoni kár megtérítése mellett a felperes nem vagyoni kárának megtérítésére is kötelezte a Magyar Államot. Ez a cikk befejezésül röviden közli .. reagálását a határozatra (megnyugtatónak nevezte a strasbourgi döntést), továbbá közölte a felperes által kiadott közleményt is, mely idézetet tartalmazott a strasbourgi döntésből („... kifejezései túlmentek a zsurnalizmus, a tudományos kutatás és a közéleti vita határain”). Azt is közölték a felperes közleményéből, hogy „az ügynökvád Strasbourgban is jogerősen megbukott”. Összességében a Kúria megállapította, hogy az első cikkben a valóságnak megfelelően közölték a strasbourgi ítélet lényegét és lehetőséget adtak az érintetteknek a saját álláspontjuk rövid kifejtésére is, így összességében a cikk az EJEB ítéletének értelmét nem torzította el, a valóságot hamis színben nem tüntette fel, így megalapozott volt az ezzel kapcsolatos kereseti igény elutasítása a jogerős ítéletben.

A Kúria ugyanakkor a jogerős ítélettől részben eltérő következtetésre jutott a második, 2014. áprilisi cikk vonatkozásában a jogalap tekintetében. A Kúria ezen cikk vonatkozásában is fenntartja azon álláspontját, hogy önmagában az a körülmény, hogy a cikk a strasbourgi bíróság eljárását a magyarországi perek „folytatásaként” tünteti fel, nem jelenti a való tények hamis színben való feltüntetését, hiszen az Emberi Jogok Európai Bírósága ténylegesen a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatával foglalkozott, attól függetlenül, hogy formálisan nem tekinthető a strasbourgi bíróság jogorvoslati fórumnak. A Kúria szerint a második cikk elején sem számít jogsértőnek a jogeset rövid leírása, illetve annak közlése, hogy a strasbourgi bíróság előtt javarészt .. minősült pernyertesnek. A második cikk befejező része, illetve az ott alkalmazott alcím („Tényleg .. volt a hivatalos kapcsolat”) azonban nem felel meg az EJEB döntés objektív ismertetésének, nincs összhangban az adott

határozat tényleges tartalmával. A cikk ezen része ugyan helytállóan ismertette azt, hogy .. vitatott cikkében mit írt a felperesről, azonban pontatlanul, félreértésekre alapot adó módon ismertette ezzel kapcsolatban az EJEB döntését. Valós tény ugyan, hogy a strasbourgi bíróság megállapította, hogy a Legfelsőbb Bíróság ..t elmarasztaló ítélete az Európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikkébe ütközik, illetve azt is helytállóan idézte, hogy egyébként ..nak történészként joga volt kutatásokkal megalapozott szakmai véleményét közölni, azonban összességében ez a rész - különösen a kiemelten alkalmazott alcím - alkalmas volt olyan hamis látszat keltésére, mintha a strasbourgi ítéletben az ott eljáró bíróság azt állapította volna meg, hogy valósnak találta .. felperesre vonatkozó közléseit. Ez azonban nem felel meg a valóságnak. Az EJEB döntése nagyon összetett volt, de egyáltalán nem tartalmazott olyan megállapítást, amelyet úgy lehetne interpretálni, hogy bíróság általi megállapítást nyert volna a felperes „hivatalos kapcsolat” minősége. A valóságban az EJEB ítéletében egyértelműen rögzítette, a Legfelsőbb Bíróság azon megállapításait, mely szerint .. tényállításokat tett közzé a felperesről és ezek valóságát nem tudta bizonyítani (ítélet 53. pontja), semmilyen módon nem lehet úgy interpretálni, hogy a strasbourgi bíróság „eldöntötte” volna, hogy tényleg a felperes lett volna a hivatalos kapcsolat. A strasbourgi bíróság ítélete sem részleteiben, sem összességében nem döntött úgy, hogy a felperes besúgó vagy a pártállami állambiztonság hivatalos kapcsolata lett volna a 80-as évek pécsi diákmozgalma, a ..-csoport felszámolása tekintetében. Az EJEB ítélete a Legfelsőbb Bíróság ténybeli megállapításait nem vitatta, csupán azzal foglalkozott, hogy az adott kérdés tematikájánál fogva a történelmi események ismertetése, illetve megítélése tekintetében történész által mennyiben volt vitatható vagy ismertethető. Ebből a szempontból ítélte meg az EJEB úgy, hogy ..nak történészként megalapozott lehetősége volt saját álláspontja ismertetésére, ebben polgári jogi eszközökkel nem korlátozható. Ehhez képest annak tényként való állítása, hogy a felperes besúgó vagy „hivatalos kapcsolat” lett volna, nincs összhangban az EJEB ítéletével, nem jelenti annak objektív ismertetését, így ennek állítása sérti a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. A Kúria ezért a 2. cikk ezen része vonatkozásában, a jogerős ítélet megváltoztatásával a személyiségi jogsértést a rendelkező rész szerint megállapította. [2:51. § a) pont]

A megállapított jogsértés vonatkozásában a Kúria a 2:51. § b) pontja alapján az alperest eltiltotta a további jogsértéstől, amely csak a konkrétan megállapított jogsértés megismétlésének tilalmát jelenti.

A felperes további jogkövetkezményként sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest, amelynek összegét 4.000.000 forintban

jelölte meg. Előadta, hogy a többszörösen valótlannak bizonyult állítások megismétlése súlyosan felróható alperesi magatartás, amely számára negatív következményekkel jár, amely kapcsán ő többszörösen magyarázkodásra kényszerült. A 2:52. § (1) bekezdése értelmében, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges. A (3) bekezdés szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására tekintettel egy összegben határozza meg. A felperes a sérelemdíj mértéke meghatározása körében külön bizonyítást nem ajánlott fel. A Kúria az összes körülmény mérlegelésével a sérelemdíj összegét 800.000 forintban állapította meg, ezt meghaladóan ezt a felperesi kereseti kérelmet elutasította. Mérlegelése során a Kúria figyelemmel volt a jogsértés tárgyi súlyára, illetve elfogadta azt a felperesi előadást, hogy a cikkben foglaltak miatt magyarázkodásra kényszerült a felperes. Figyelembe vette ugyanakkor azt is, hogy a két cikk közül jogsértést csak az egyik cikk bizonyos része vonatkozásában állapított meg. A jogsértés tárgyi súlya nem volt jelentéktelen, hiszen súlyos „vádát” fogalmazott meg a felperessel szemben, ugyanakkor figyelembe kellett venni az összegszerűség tekintetében a kialakulóban lévő bírói gyakorlatot is.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben, az eljárási illeték viselésére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva állapított meg jogsértést, illetve kötelezte az alperest sérelemdíj megfizetésére. A Kúria döntése nyomán megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya, a perköltség viseléséről a Kúria a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján ennek figyelembevételével határozott. A felülvizsgálati eljárásban nagyjából pernyertes az alperes lett, ezért a bíróság a felperest kötelezte az alperes javára részperköltség megfizetésére.

A le nem rótt illeték viseléséről az egész eljárásra kiterjedően a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján történt rendelkezés (az elsőfokú eljárás illetéke 240.000 forint, a másodfokú eljárás illetéke 320.000 forint, míg a felülvizsgálati eljárás illetéke 400.000 forint volt).

Budapest, 2016. január 13.

*Az aláírásban akadályozott dr. Mészáros Mátyás tanácselnök helyett:
dr. Baka András s.k. tanácselnök, dr. Pataki Árpád s.k. előadó
bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró*

Vné

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő